

Дидактичні матеріали для 5 класу.
ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ

Картка 1

1. Виписати у три колонки слова: в першу ті, які відрізняються одним звуком, у другу — двома і в третю — трьома звуками.

Бік, крем, сік, спів, сніг, рік, клуб, слід, квас.

2. Подати слова у звуковому записі. Чи однакова кількість звуків і букв у цих словах? Деякий, м'яч, лінія, лялька, Євген, щось.

Картка 2

1. Перепиши рядки вірша.

2. Підкресли слова з апострофом і поясни їх правопис.

3. Чи є у вірші слова з ненаголошеними голосними е, и? Знайди ці слова і добери до них перевірни.

Все в тобі з'єдналося, злилося,

— І тобі рости й не в'януть зроду.

Як і поміститися в одній!

Квіткуватъ в поемах і віршах,

Шепіт зачарований колосся,

Бо в тобі — великого народу

Поклик із катами на двобій.

Ніжна і замріяна душа.

(В.Симоненко).

Картка 3

1. із поданих слів утвори нові за допомогою префіксів.

2. Запиши утворені слова і поясни їх правопис.

3. З кожним словом утвори словосполучення та визнач головне і за-лежне слово. -

Роз — єднати під — їхати

з — явитися пів — яблука

об — їсти.

Картка 4

1. Переписати слова. Визначити кількість звуків і букв.

Мова, школа, день, льон, щука, дзвінок.

Записати слово, яке мало б більше букв, ніж звуків, і слово, яке мало б більше звуків, ніж букв.

2. Виписати слова у дві колонки: в першу слова, в яких два звуки позначені однією буквою, а в другу слова, в яких звук позначений двома буквами.

Ягода, щітка, дзвін, осінь, щасливий, Юрій, Ольга, льодовий, дзьоб.

3. Виписати слово, у якому один звук позначений трьома буквами. Скласти з цим словом речення.

Картка 5

1. Запиши слова в дві колонки: в першу — з апострофом, у другу — без апострофа,

2. Зроби фонетичний розбір виділених слів.

Різьб...яр, бур...ян, св...ято, в...яз, реп...ях, р...ясно, гар,..ячий, м...ята, зв...язати, м...який, здоров...я, солов...ї, черв...як.

3. Запиши слова, вставляючи, де потрібно, апостроф,

Вип...еш, відіб...еш, розів...ю, прим...ятий, м...ята, об...єднати, під...їхати, пір...я, міжгір...я, подвір...я, об...єм, Мар...ян, пам...ятка, роз...їзд, черв...ЯК, дев...ятсот, п...ятдесят, без...язикий, р...яді-ю

Картка 6

1. Передати слова у звуковому записі (фонетичною транскрипцією), розділивши їх на три колонки. У першу записати слова, в яких кількість букв і звуків однакова, у другу — слова, в яких букв більше, ніж звуків, у третю — слова, в яких букв менше, ніж звуків.

Вода, кінь, яма, село, селище, сільський, голос, радість, раджу, щітка, юний, людина.

2. Записати два слова, які мали б більше букв, ніж звуків, і два слова, які мали б більше звуків, ніж букв.

Картка 7

1. Передати слова у звуковому записі (фонетичною транскрипцією), розділивши їх на три колонки: у першу записати слова, в яких кількість букв і звуків однакова, у другу — слова, в яких букв більше, ніж звуків, у третю — слова, в яких букв менше, ніж звуків.

Клас, сіль, ядро, щебет, саджу, явище, п'еса, школа, мудрий, мудрість, єдність, воджу.

2. Додаючи або віднімаючи один звук на початку чи в кінці слова, утворити інше слово.

Брак, коса, краса, рама, вага, бранець, ком'я, кома.

Картка 8

1. Змінити окремі звуки в поданих словах так, щоб утворилися нові слова.

Кит, кіно, кров, лук, мир, рак, рів, рука. *Зразок:* кит — кут, кіт, кат.

2. Дописати своїх 2-3 слова, в яких теж можна змінити один звук, щоб утворити нове слово.

Картка 9

1. Перегрупувати звуки так, щоб утворилися нові слова від таких слів:

гори, лік, рік, рис, ікра, село, тіло, арка, марка. *Зразок:* гори — роги.

2. Записати 2-3 слова, в яких теж можна зробити подібне перегрупування звуків для утворення нових слів.

Картка 10

У дитячій грі «Гуси» є такий діалог:

— Гуси, додому.

— Задля чого?

— Вовк за горою.

— Що він робить?

— Гуси скубе. і- Які?

— Сірі, білі! Гуси волохаті, тікайте просто до моєї хати!

1. Виписати з цього діалогу слова, які мають різну кількість звуків і букв. Передати ці слова у звуковому записі.

2. Пояснити розділові знаки в цьому діалозі.

Картка 11

1. Запиши слова з подвоєними приголосними і поясни їх правопис.

2. Виділені слова подай у фонетичній транскрипції.

3. Склади речення з трьома словами (на вибір).

Віддати, возз'єднати, роззброїти, стінний, розрісся, осінній, юннат, неказаний, невблаганний, священний, ляний, Ганна.

Картка 12

1. Випиши слова з м'яким знаком і поясни їх правопис.

2. У третьому та четвертому реченнях виділи головні та другорядні члени речення.

1. Кружальцем ядровитої цитрини з блакиті сонце скочується вниз.

(Д.Павличко).

2. Розт'юхкався соловейко на калиноньці, щось не спиться серед ночі сиротиноньці.

(П.Грабовський).

3. Під вікном бились і цвірінькали горобці. (М.Коцюбинський).

4. Садок вишневий коло хати, хрущі над вишнями гудуть,

(Т.Шевченко).

5. Кавказьких гір пітьма, лише шпилі іскряться в хмарці синій.

(М.Нагнибіда).

Картка 13

1. Подай наведені слова у фонетичній транскрипції і поясни їх правопис.
2. Поясни подвоєння приголосних.

Життя, знання, зрання, спросоння, попідвіконню, попідтинню, рілля, стаття, суддя.

Картка 14

Запиши речення і поясни правопис виділених слів.

1. Встала весна, чорну землю сонну розбудила. (Т.Шевченко).
2. Хто багато взяв од людей, багато мусить віддати. (РЛваничук).
3. Хіба од верховіть летючий вітер можна відділити? (М.Ршівський).
4. Ранку сільського злото падає в води ріки. (С.Сосюра). Цілую руки, що крутили жорна у переддень космічної пори^
(П. Симоненко).
6. Наша мить — це краплина, в якій віддзеркалилась вічність.
(Є. Гуцало)

Картка 15

1. Запиши текст, вставляючи, де потрібно, апостроф або м'який знак.
2. Поясни правопис цих слів.

Стан...мо на коліна перед матір...ю-Україною і помолімо..., як Матері Божій.

Стан...мо на коліна перед матір...ю і душею засвітімо... праведною, як на сповіді.

Св...ята година молитви і сповіді встає з чистоти матінки-землі і пречистого світла бат...канеба — і зоріє в тому сьайві українська душа.

Є на світі одна Україна, як тіл...ки одна в нас є мати, і їй наша найсв...ятіша дитинна любов.

Воскрес Христос — воскресне Україна! (Ярема Гоян).

Картка 16

1. Випиши лише ті слова, у яких букви, взяті в дужки, подвоюються.
2. Розбери за будовою виділені слова.

Доне(ч)ина, о(б)ризкати, за(б)ризкати, ві(д)ячити, на(д)ворі, іме(н)ий, Туре(ч)ина, ві(д)окремити, на(д)ністрянський, імени(н)ик, ро(з)умний, бе(з)успішний, бе(з)ахисний, істи(н)ий.

Картка 17

1. Запиши подані слова.
 2. Подвоєні приголосні підкресли однією рисочкою, подовжені — двома.
- Возз'єднати віддячити, піччю, світання, осінній, благословенний, районний, корінний, Запоріжжя, оголошення, беззаперечний, стаття, співвідношення, розрісся.

Картка 18

1. Запиши слова, вставляючи, де потрібно, пропущені букви.
2. Поясни їх правопис.
3. Підкресли слова, вжиті в орудному відмінку.

Скатерт...ю, натхнен...ий, священ...ий, відмін...ик, лист...ям, що-ден...ик, безсмерт...я, щаст...ям, мудріст...ю, гіл...ястий, ПОДВОЄН...ИЙ.

Картка 19

1. Запиши речення, розкриваючи дужки і, де треба, подвоюючи букви.
2. Назви частини мови у другому та третьому реченнях.

Я честь ві(д)ам титану Прометею, Що не творив своїх людей рабами,
(Леся Українка).

Мамина посмішка ві(д)зеркалилася на личках дітей. (В.Собко).

.Хмари білопі(н)і задумано пливуть у золоті висоти. (В.Сосюра).

Вже давно о(д)звенІли трамваї і в будинках погасли вогні.
(В.Сосюра).

Картка 20

1. Під поданих слів утвори нові слова з подвоєними приголосними и і дічкшогою префіксів без-, від-, об-, під-, від-. Утворені слова розбери за будовою.

Ілкипійий, дерти, з'єднати, дати, звучний.

2. Від поданих іменників утвори прикметники за допомогою суфікса -н-. Поясни їх правопис. Чому в деяких словах немає подвоєння? ». Утворені слова розбери за будовою.
День, стіна, вікно, осінь, ціна, спина, зміна, буква, туман, чути, ишос.